

VOORSTEL AAN HET COLLEGE VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Vaststellen nieuw Bibob beleid en intrekken van het oude Bibob beleid

Zaaknummer: 124861-2023

Datum: 7 december 2023

Inleiding

We zien steeds meer hoe de onderwereld gebruik maakt van de bovenwereld voor illegaal gewin. Ondermijning noemen we dat. Ondermijning is één van de geprioriteerde thema's in het Integraal Veiligheidsplan 2024 – 2027 dat recentelijk via uw college voor besluitvorming naar de gemeenteraad is doorgeleid. Het is daarom belangrijk dat we onze gereedschapskist met bestuurlijke interventies op orde hebben en in kunnen zetten ter versterking van deze vermenging van de bovenwereld met de onderwereld.

Door middel van de wet Bibob (Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur) kan een overheidsorgaan voorkomen dat vergunningen, overeenkomsten en subsidies worden gebruikt om geld wit te wassen of om criminele activiteiten te faciliteren. Voor de precieze toepassing van de Wet Bibob kunnen gemeenten beleid opstellen. Het beleid dat Roermond momenteel heeft is door de actualiteit en door een wijziging van de Wet Bibob zelf achterhaald. Daarom wordt hier voorgesteld om een nieuw beleid vast te stellen en het oude beleid in te trekken.

Voorstel

Het college heeft besloten:

1. Het gemeentelijke Bibob beleid genaamd "Beleidsregels voor het aanvragen van adviezen in het kader van artikel 3 van de Wet BIBOB" vastgesteld op 8 juli 2003 en aangepast op 29 mei 2007, in te trekken;
2. De beleidsregel Wet Bibob gemeente Roermond vast te stellen.

Argumenten

1. *Aanpassing van het Bibob beleid is nodig omdat Roermond, net als veel andere gemeenten, gevoelig is voor ondermijning, het huidige beleid verouderd is en de meeste gemeenten in Limburg het uitgebreide Bibob beleid al hebben vastgesteld.*
 - In december 2022 publiceerde RTL Nieuws een artikel over gemeenten die kwetsbaar zijn voor infiltratie door zware criminelen, de zogenaamde onderwereldkaart. In de top 10 van meest ondermijningsgevoelige gemeenten in Nederland komen 5 Zuid Limburgse gemeenten voor, met Roermond op plaats 10.
 - Het Bibob beleid in Roermond stamt uit 2003, met een aanpassing uit 2007 en richt zich op horeca, prostitutie, smart-, grow- en headshops en belwinkels. Sindsdien is de Wet Bibob veranderd en kan de wet worden toegepast op meer beleidsvelden.
 - De meeste gemeenten in Limburg en in elk geval de grotere plaatsen hebben al een uitgebreider Bibob beleid vastgesteld. De gemeenten Roermond, Weert, Nederweert en Leudal hebben samen met het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (Riec) een concept beleidslijn Bibob opgesteld die wordt voorgelegd aan de colleges.

Daardoor kan het zogenaamde waterbed- effect worden tegengegaan.

2. De belangrijkste beleidswijziging is dat de Bibob toets op meer vergunningen dan voorheen kan worden toegepast, maar ook op omgevingsvergunningen, subsidies, vastgoedtransacties, inkoop en afspraken met zorgpartijen.

- Er wordt een Bibob onderzoek gestart bij vergunningen voor vechtsportevenementen;
- Er wordt een Bibob onderzoek gestart bij omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten vanaf €500.000;
- Er wordt een Bibob onderzoek gestart bij omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten in bepaalde risicocategorieën, omgevingsvergunningen voor milieuactiviteiten in bepaalde risicocategorieën en voor omgevingsvergunningen voor omgevingsplanactiviteiten in bepaalde risicocategorieën. De risicocategorieën staan in de bijlage bij het beleid;
- Er wordt een Bibob onderzoek gestart bij aangevraagde en reeds verleende subsidies in een aantal benoemde risicocategorieën;
- Er wordt een Bibob onderzoek gestart bij vastgoedtransacties waarbij de gemeente partij is, onder meer wanneer er sprake is van een risicocategorie, er een hoge mate van financiële complexiteit is of er een uitzonderlijk financieel risico voor de gemeente is;
- Er kan in een overeenkomst voor een overheidsopdracht een beding worden opgenomen waardoor de overeenkomst kan worden gewijzigd of ontbonden wanneer er sprake is van witwassen of gevaar bestaat dat de wederpartij bij de uitvoering van de opdracht strafbare feiten zal plegen. Het gaat hierbij om de inkoop van werken, leveringen, diensten of een raamovereenkomst;
- Er kan een Bibob onderzoek worden uitgevoerd bij zorgpartijen waarmee de gemeente een overeenkomst sluit of waaraan de gemeente een vergunning verleent. In overeenkomsten met zorgpartijen neemt de gemeente een beding op waardoor de overeenkomst kan worden gewijzigd of ontbonden wanneer er sprake is van witwassen of wanneer gevaar bestaat dat de wederpartij bij de uitvoering strafbare feiten zal plegen. Het gaat om de zorgactiviteiten Hulp bij het huishouden, Ambulante WMO/ dagbesteding, Jeugd GGZ en Inburgeringsvoorzieningen of taalvoorzieningen.

In alle overige gevallen kan ook een Bibob onderzoek worden uitgevoerd wanneer er interne of externe (ketenpartners) signalen zijn dat dit nodig is.

Kanttekeningen en risico's

De Bibob toets is bedoeld om de verwevenheid tussen onderwereld en bovenwereld te voorkomen. Dat betekent echter dat ook bonafide bewoners en ondernemers worden verzocht de Bibob vragenlijst in te vullen, als het een aanvraag, overeenkomst of opdracht betreft die in het beleid wordt omschreven. Zij kunnen dat ervaren als een extra administratieve last. Het weren van malafide ondernemers en het tegengaan van ondermijning is echter een belangrijk argument om toch iedereen te verzoeken het Bibob formulier in te vullen.

Het niet volledig invullen van het Bibob formulier leidt tot het buiten behandeling stellen van de gehele aanvraag. Wanneer er een ernstig gevaar bestaat dat vergunningen en subsidies worden gebruikt om geld wit te wassen of om er strafbare feiten mee te plegen dan kunnen ze worden geweigerd of ingetrokken. In al deze gevallen staat bezwaar en beroep open. Wanneer een overeenkomst voor een overheidsopdracht wordt ontbonden als gevolg van een Bibob onderzoek dan kan de gegadigde

voor de overheidsopdracht zich tot de civiele rechter wenden. Bij vastgoedtransacties kan worden bedongen dat de overeenkomst wordt opgeschort, ontbonden of beëindigd wanneer zich een situatie voordoet die in de Wet Bibob wordt omschreven. Dit is een afspraak die vooraf wordt vastgelegd in de overeenkomsten.

Historisch overzicht

- Op 30 juni 2003 hebben de burgemeester en het college de Beleidsregels voor het aanvragen van adviezen in het kader van artikel 3 van de Wet Bibob vastgesteld;
- Op 29 mei 2007 hebben de burgemeester en het college de Beleidsregels in het kader van de Wet Bibob (aangepaste versie) vastgesteld.

Financiële gevolgen

Onder het bestaande beleid (beperkt qua toepassingsbereik) worden de Bibob onderzoeken uitgevoerd door een medewerker Bijzondere Wetten. Zoals hierboven aangegeven onder argument 3 leidt het aangepaste Bibob beleid tot een groter aantal (complexe) Bibob onderzoeken. Om deze Bibob toetsen te kunnen uitvoeren wordt er een Bibob team geformeerd. Binnen het Bibob team komt één nieuwe functie: de Bibob onderzoeker. Hiervoor is voldoende ruimte binnen het budget van cluster Leefbaarheid en Veiligheid op kostenplaats 65279 Openbare Orde & Veiligheid. Deze formatieplaats zal conform intern proces toebedeeld worden aan het cluster Leefbaarheid en Veiligheid. De overige teamleden zijn reeds bestaande medewerkers binnen de huidige formatie.

Communicatie en participatie

Vanuit het RIEC zijn er publieksfolders met informatie over ondermijning en de Wet Bibob. In afstemming met de communicatie adviseur wordt informatie op de gemeentelijke website geplaatst. Na vaststelling zal het beleid gefaseerd worden toegepast. Wanneer het Bibob vragenformulier wordt uitgereikt bij een aanvraag waar dat niet eerder gebeurde zal er specifieke informatie worden verstrekt.

Uitvoering en evaluatie

Planning

Na vaststellen van het Bibob beleid zal dit gefaseerd worden toegepast. Daarbij worden opgedane ervaring, werkwijze, het aantal Bibob dossiers en de benodigde capaciteit gemonitord.

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De Bibob wordt toegepast bij omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten, milieu activiteiten en omgevingsplan activiteiten. Landelijk is nog niet uitgewerkt hoe de Bibob moet worden toegepast bij een verzoek tot wijziging van een omgevingsplan, wat overigens een raadsbevoegdheid is. Wanneer daar meer over bekend is zal een aanpassing van het Bibob beleid worden voorgelegd, waarbij tevens andere actualiteiten kunnen worden verwerkt.

Advies bedrijfsvoering (Communicatie, Financiën, HR, I&S, Juridisch)

- Voorstel is voorgelegd aan- en besproken met Bedrijfsvoering. De input van Bedrijfsvoering is verwerkt in het voorstel.

Publicatiedatum voorstel

Reguliere publicatiedatum